

2007/03 Sayılı Kuruludan İzinli ve İzinsiz Ayrılan Çocuklar ve Ziyaretçiler Genelgesi

T.C.
BAŞBAKANLIK
SOSYAL HİZMETLER VE ÇOCUK ESİRGEME KUURUMU
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

SAYI : B.02.1.SÇE.0.11.00.010.06/ 916
2007

02 MART

KONU: Kuruludan İzinli ve İzinsiz Ayrılan Çocuklar ve Ziyaretçiler

G E N E L G E
2007 / 03

İLGİ :03 Aralık 1998 tarih ve M-5-4-98/2072 sayılı 'İzinli ve Kaçak Çocuklar' konulu 1998/8 nolu Genelge.

Genel Müdürlüğümüzce yayımlanan 03 Aralık 1998 Tarih ve M-5-4-98/2072 sayılı Genelge yürürlükten kaldırılmıştır.

Çocuk koruma sistemi kapsamında 15.07.2006 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu ile Kurumumuza ek yükümlülükler getirilmiştir. Bu çerçevede Kurumumuzun vermiş olduğu hizmetler ile mevcut mevzuatın yeniden gözden geçirilmesi, ayrıca değişen toplumsal ihtiyaçları karşılayacak şekilde uygulamaların bir bütün içinde ele alınarak yeniden düzenlenmesi gerekmektedir.

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Çocuk Yuvaları Yönetmeliği'nin 55, 57 ve 58 inci ve Yetiştirme Yurtlarının Kuruluş ve İşleyişine İlişkin Yönetmeliğin 40, 41 ve 42 inci maddelerinde belirtilen hususlara açıklık getirilmesi ve işleyişte yaşanan aksaklıkların önlenmesi amacıyla aşağıdaki düzenlemeler gerçekleştirilmiştir.

Bu bağlamda hazırlanan Genelgeyle 'kuruludan izinli ayrılan çocuklar', 'kuruludan izinsiz ayrılan çocuklar' ve 'ziyaretçiler'e ilişkin iş ve işlemlerin aşağıda belirtilen hususlar dikkate alınarak yürütülmesi, ekte yer alan kodlar ve formların kullanılması gerekmektedir.

A- ÇOCUKLARIN KURULUDAN İZİNE VERİLMESİ VE İZİN SÜRESİ BİTİMİNDE DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

I- Çocuğun izinli verilmesinde dikkat edilecek hususlar

(1) Çocukların kimlere izinli verileceği korunma altına alınmasına ilişkin yapılan ilk sosyal inceleme raporunda tespit edilmektedir. Süreç içerisinde kuruluşlarca veya il müdürlüklerince yaptırılan sosyal incelemelerle kimlere izinli verilebileceği güncellenmektedir. Bu nedenle çocuklarımız için yapılan her sosyal incelemede kimlere izinli verilebileceğinin mutlaka değerlendirilmesi gerekmektedir.

(2) Çocukların izinli verilebileceği ailenin/yakınlarının veya gönüllü kişilerin isimleri, adresleri ve telefon numaraları ile kimlere izinli verilemeyeceğinin listesi sosyal servis, nöbet odası ve idarede bulundurulur.

(3) Çocukların ailesi/yakınları ile olumlu ilişkiler kurmaları, aile bağlarını güçlendirmeleri ve geliştirmeleri amacıyla düzenli olarak izlenmeleri ve mesleki çalışmaların yapılması gerekmektedir.

(4) Çocuk kuruludan teslim alınırken veya kuruluşa teslim edilirken ailesi/yakınları ile birlikte izlenir, gözlemlenir, gerektiğinde sonuçları rapor haline getirilir, tekrar izinli

verilirken bu kayıtlar değerlendirilir.

(5) İzin dönüşü yoğun sorunlar yaşadığı, izinli olduğu dönemde aile/yakınlarından etkilenecek olumsuz davranış ve alışkanlıklar geliştirdiği veya izin süresi bitiminde kuruluşa ailesi/yakınlarınca teslim edilmediği belirlenen çocuk ve aile/yakınlarıyla sosyal servis elemanlarınca mesleki çalışmalar yapılır. Gerekirse daha kısa süre veya kontrollü olarak izinli verilmesi veya verilmemesi konusu değerlendirilir.

(6) Kuruluş dışında veya ailesi yanında izinli veya izinsiz kalan çocukların bu süre içinde ihmal ve/veya istismara uğradığının tespit edilmesi veya bu yönde bir düşüncenin oluşması halinde, derhal 'kuruluştan izinsiz ayrılan çocuk işlemi' yapılır. Çocuğun kolluk birimlerinden kuruluşa teslimi istenir. Kuruluşa dönen veya teslim edilen söz konusu çocuk ile meslek elemanlarınca acilen mesleki görüşmeler yapılır. İstismar edildiğinin tespiti veya bu yönde kanaatin oluşması durumunda, edinilen bilgilerle birlikte ilgili genelge çerçevesinde derhal Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulur. Çocuk ile yaşadığı travmaya yönelik mesleki çalışmalara başlanılır.

(7) 15 yaşına giren çocukların aile/yakınlarına refakatsiz olarak izinli gitmeleri;
a) Ailesinin muvafakatini belirtir dilekçesinin en az yılda bir alınması,
b) Kuruluş sosyal servisinin önerisi ve koordinasyon ve değerlendirme kurulunca yapılan değerlendirme toplantısında uygun görülmesi,
c) Çocuktan ailesinin/yakınlarının yanına izinli gitmek istediğine ilişkin dilekçesinin alınması,
d) Bu çocukların aile/yakınlarının yanında olup olmadığının aynı gün kuruluş müdürlüğüne teyit edilmesi ve yapılan görüşmenin tutanak düzenlenmesi halinde sağlanır.

(8) Sosyal servisce yapılan değerlendirme sonucu ailesinin yanına izine gitmesi uygun görülen ancak ailesi tarafından teslim alınamayan çocuklar kuruluş müdürlüğüne gerekli planlama ile personel görevlendirmek suretiyle il içi ve il dışındaki ailesi/yakınlarının yanına götürülmesi ve/veya getirilmesi sağlanabilir. Ailesi/yakınlarının yanına götürülen çocuk izin alma tutanağı ile teslim edilir. Çocuğu il dışından izinli almak isteyen aileye bulunduğu il sosyal hizmetler müdürlüğüne il'in yerel imkanları ölçüsünde yardım sağlanabilir.

(9) Ailesi/yakınlarının dışında bir kişinin, çocuğu ailesi/yakınlarının yanına götürmek üzere teslim almak istemesi halinde ancak, veli ya da vasinin, çocuğu teslim almasını uygun gördüğü kişinin, kimlik bilgilerini belirtir bir dilekçe ile kuruluş müdürlüğüne müracaat etmesi ve yapılan değerlendirmede talebin uygun görülmesi halinde çocuk teslim edilir. Çocuğun ailesine teslim edilip edilmediği teyit edilir, yapılan görüşmeye ilişkin tutanak düzenlenir.

(10) Ailesi/yakınları dışında kişilerin, korunma altında bulunan bir çocuğu izinli almak istemesi halinde, yapılan sosyal inceleme sonucunda izinli almasının çocuğun yararına olduğunun tespit edilmesi durumunda, Valilik Oluru alınarak çocuk izinli verilir.

(11) Yapılan inceleme ve değerlendirme sonucu alternatif sosyal hizmet modellerinden yararlandırılmasına yönelik işlemlerde geçen süre ve korunma/tehdit kararının kaldırılması veya değiştirilmesine yönelik işlemler sırasında geçen süre de çocuğun ailesi/yakınları yanında izinsiz kaldığı süreler 70 günlük izin süresi içerisinde değerlendirilmez. Bu durumdaki çocuklar 'işlemi devam eden çocuk' olarak değerlendirilir.

II- İzin süresi sonunda kuruluşa dönmeyen/teslim edilmeyen çocuklarla ilgili işlemler

(1) İzin süresi sonunda kuruluşa teslim edilmeyen çocuğun; aile/yakınlarının yanında olup olmadığının öncelikle tüm iletişim araçları kullanılarak en kısa zamanda tespit edilmesi sağlanır.

(2) Çocuğun izin bitiminde teslim edilmemesi halinde, kuruluş müdürlüğüne resmi

yazı ile izinli verildiği kişiden, iadeli taahhütlü olarak gönderilecek yazı ile çocuğu 15 gün içerisinde kuruluşa teslim etmesi istenir.

(3) Belirtilen süre içinde kuruluşa teslim edilmeyen çocuk ve aile/yakınları hakkında değerlendirme yapılır, gerekirse kuruluştaki çalışan sosyal çalışmacı tarafından sosyal inceleme raporu hazırlanarak çocuğun uygun sosyal hizmet modelinden yararlandırılması sağlanır.

(4) Ailesi/yakınları yanında izinsiz kaldığı tespit edilen çocuklar, kuruluşa döndürülünceye veya farklı bir hizmet modelinden yararlandırılmaya kadar kuruluş kayıtlarında 'işlemi devam eden çocuk' statüsünde değerlendirilir.

(5) Kuruluştan izinsiz ayrılan ve yapılan araştırma sonucu ailesi/yakınları yanında olduğu tespit edilen veya izin süresi bitiminde kuruluşa teslim edilmeyen çocuklar 'işlemi devam eden çocuk' statüsünde değerlendirilir, kolluk birimlerine çocuğun bulunması için bildirimde bulunulmaz. Bu çocuklar hakkında genelgenin aşağıda belirtilen ilgili maddeleri ile yürürlükteki mevzuat çerçevesinde işlem yapılır.

(6) Aile/yakınları başka bir ilde yaşıyorsa, çocuğun kayıtlı olduğu kuruluşun sosyal servisinde görevli meslek elemanlarınca hazırlanan mesleki rapor, ailenin/yakınının yaşadığı ilin sosyal hizmetler il müdürlüğüne sosyal inceleme yapılması amacıyla gönderilir. Sosyal çalışmacı tarafından hazırlanacak sosyal incelemede, mesleki rapor dikkate alınarak uygun sosyal hizmet modeli belirlenir ve bu amaçla işlemler başlatılır. İşlemler öncelikle faks veya elektronik ortamda yapılır, daha sonra resmi yazı ile takip edilir.

(7) Çocuğun il dışında yaşayan aile/yakınları yanında olduğunun tespiti halinde istenilen sosyal inceleme, ailenin yaşadığı il sosyal hizmetler müdürlüğüne en geç yedi iş günü içinde yapılır. Düzenlenecek sosyal inceleme raporu çocuğun kayıtlı bulunduğu il sosyal hizmetler müdürlüğüne ivedilikle gönderilir. İşlemler öncelikle faks veya elektronik ortamda daha sonra resmi yazı ile takip edilir.

(8) Yapılan sosyal inceleme sonucu, korunma koşulları ortadan kalkan çocuklar için tedbir/korunma kararının kaldırılmasına yönelik gerekli işlemler ivedilikle başlatılır.

(9) Bakım tedbirli/korunma kararlı çocuk ve ailesi hakkında yapılan sosyal inceleme sonucunda, 5395 sayılı Kanunun 5 inci maddesinde belirtilen diğer koruyucu ve destekleyici tedbir kararlarından yararlanması uygun görülen çocuk için tedbirin değiştirilmesi/uygun tedbirin verilmesi ilgili mahkemeden istenir.

III- Yeri tespit edilen çocukların kuruluşa teslimi ile ilgili işlemler

(1) Ailesi/yakınları yanında olduğu tespit edilen ve kuruluştan izinsiz ayrılan veya izin süresi bitiminde kuruluşa teslim edilmeyen çocuklara ilişkin yapılan sosyal inceleme sonucu; korunma kararını gerektiren koşulların ortadan kalkmaması, çocuğun kuruluşuna döndürülmesinin uygun görülmesi halinde, aile/yakınlarından çocuğu kayıtlı bulunduğu kuruluşa teslim etmesi istenir. Aile/yakınları kuruluşun bulunduğu il dışında ise ailenin/yakınlarının bulunduğu ildeki il sosyal hizmetler müdürlüğüne gerekli çalışma ve rehberlik sağlanır.

(2) Yapılan sosyal inceleme sonucu çocuğun korunma kararını gerektiren koşulların ortadan kalkmadığının tespit edilmesi ve kuruluşa tesliminin gerekmesi halinde, ailenin/yakınlarının çocuğun kuruluşa döndürülmesine engel olması veya çocuğun kuruluş dönme konusunda direnç göstermesi halinde, 'kuruluştan izinsiz ayrılan çocuk işlemi' yapılarak kolluk biriminden çocuğun kuruluşa teslim edilmesi istenir.

(3) Ailenin/yakınlarının çocuğu kayıtlı bulunduğu kuruluşa teslim etmemesi halinde, sosyal inceleme yapan sosyal çalışmacı tarafından kuruluşuna, farklı bir ilde yaşıyorsa bulunduğu ildeki durumuna uygun kuruluşa teslimi sağlanır. Bunun mümkün olmaması halinde ise kolluk birimlerinden çocuğun bulunduğu ilde durumuna uygun sosyal hizmet kuruluşuna teslimi istenir.

(4) Farklı bir ildeki sosyal hizmet kuruluşuna teslim edilen çocuklar ile kuruluş müdürlüğünce yapılan araştırma sonucu kuruluştan izinsiz ayrılarak il içinde yaşayan ailesi/yakınları yanında olduğu tespit edilen ve/veya izin süresi bitiminde kuruluşa teslim edilmeyen çocukların, en kısa sürede grup sorumlusu veya görevlendirilecek bir görevli nezaretinde bulunduğu yerden teslim alınarak kuruluşa döndürülmesi sağlanır.

(5) Kuruluşa dönen/döndürülen çocuklarla ivedilikle mesleki çalışmalara başlanır. Çocuğun bu süreç içinde yaşadığı olumlu/olumsuz olaylar değerlendirilir. Kolluk birimlerine bulunması için bildirimde bulunulmuş ise çocuğun kuruluşa döndürüldüğüne dair ivedilikle bilgi verilir.

(6) Çocuğun kuruluşa teslim edilmemesi veya aileye çağrı yazısının adres yanlışlığı, adreste bulunamaması, ailenin/yakınlarının adresten ayrılmış olması gibi nedenlerle çocuğun geri döndürülemediği halinde, 'kuruluştan izinsiz ayrılan çocuk işlemi' yapılır. Derhal kolluk birimlerinden çocuğun ailesinin bulunması veya bulunduğu yerin adresinin tespiti ve çocuğun bulunması halinde kuruluşa teslimi, farklı bir ilde bulunmuş ise uygun bir sosyal hizmet kuruluşuna teslim edilmesi istenir.

(7) Kuruluştan izinsiz ayrılan çocuk hakkında, yapılan araştırma sonucu çocuğu istismar ettiği tespit edilen veya düşünülen kişilerin yanında kaldığının belirlenmesi halinde ise derhal kuruluştan izinsiz ayrılan çocuklara ilişkin işlem yapılarak çocuğun kolluk birimlerinden kuruluşa teslimi istenir.

(8) Haklarında 5395 sayılı Kanun gereğince bakım tedbiri yanında, Denetimli Serbestlik Kararı da verilen çocukların kuruluştan izinsiz ayrılmaları durumunda, ilgili mahkemeye/Cumhuriyet Başsavcılığına/ Denetimli Serbestlik Şube Müdürlüğüne bilgi verilir. Çocuğun bulunması ve kuruluşa teslim edilmesi için kuruluştan izinsiz ayrılan çocuklara ilişkin işlem yapılır, kolluk birimlerinden çocuğun bulunarak teslim edilmesi istenir.

IV-Kuruluştan izinsiz ayrılarak nerede olduğu tespit edilemeyen çocuklar ile ilgili işlemler

(1) Kuruluş müdürlüğünce, kuruluştan izinsiz ayrılarak nerede olduğu tespit edilemeyen çocuklar ile ilgili 'kuruluştan izinsiz ayrılan çocuk işlemi';

- a) En son çekilmiş fotoğrafının yer aldığı gerekirse eşkalinin belirtildiği 'Kuruluştan İzinsiz Ayrılan Çocuk Formu'nun düzenlenmesi,
- b) Kolluk birimlerince konuya ilişkin doldurulması istenen gerekli belgeler düzenlenerek resmi yazı ile kolluk birimlerine müracaatta bulunulması,
- c) İzinli verilmesi uygun görülen ailesine, yoksa yakınına ilk mesai gününde resmi yazı ile bilgi verilmesi suretiyle yerine getirilir.

(2) Kuruluştan izinsiz ayrılan nerede olduğu tespit edilemeyen, adresi tespit edilen ve güvenliği için kolluk birimlerinden kuruluşa teslimi istenen her çocuk için, 'kuruluştan izinsiz ayrılan çocuklara' ilişkin işlem yapılarak resmi yazı ile kolluk birimlerine müracaatta bulunulur. Kolluk birimleri veya il sosyal hizmetler müdürlüğünce ailesinin/yakınlarının yanında olduğu belirlenen çocukların, aile ve yakınlarından iadeli taahhütlü olarak gönderilecek yazı ile çocuklarını 15 gün içinde kuruluşa teslim etmeleri istenir.

(3) Yabancı uyruklu olup refakatçisi bulunmayan ve haklarında korunma kararı/bakım tedbiri/Acil Korunma Kararı/acil valilik oluru alınarak kuruluşa yerleştirilen 18 yaşından küçük sığınmacı çocukların kuruluştan izinsiz olarak ayrılmaları halinde 'kuruluştan izinsiz ayrılan çocuklara' ilişkin işlem yapılarak İl Emniyet Müdürlüğü Yabancılar Şubesine bildirilir.

(4) Çocuğun kuruluşa dönmesi halinde ivedilikle kolluk birimlerine bilgi verilir.

(5) Sosyal Servis elemanlarınca kuruluştan izinsiz ayrılan çocuklardan kuruluşa dönen çocuk veya teslim edenlerle yapılan görüşmelerde; çocuğun kuruluştan ayrılış

nedenleri, ayrıldığı süre içinde nerede kimlerle yaşadığı, yaşadığı olumlu/olumsuz olaylar, edindiği arkadaşlar, kuruluşa dönmeyi kendisinin isteyip/istemediği v.b. bilgiler değerlendirilerek, bu çerçevede bir rapor hazırlanır. Gerekli mesleki çalışmalara başlanır. 5395 sayılı Kanunun 5. maddesinde yer alan bakım tedbiri dışındaki tedbirlerden biri veya birkaçının uygulanması gerekiyor ise ilgili mahkemeye başvuruda bulunulur. İlgili kuruluşlarla (Üniversite ve devlet hastanelerinin psikiyatri bölümleri v.b.) işbirliği yapılarak bu çalışmalar sürdürülür ve tüm çalışmalar kayda geçirilerek çocuğun dosyasında yer alması sağlanır.

(6) Kuruluştan izinsiz ayrılan çocuğun, kuruluşa dönmesi/teslim edilmesi halinde öncelikle öğrenimlerine devam etmeleri sağlanır . Eğitimine devam edemeyecek çocukların iş ve meslek edindirilmeleri amacıyla 5395 sayılı Kanunun görevli kıldığı kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapılır. Ayrıca sosyal, kültürel ve sportif etkinliklere yönlendirilir.

(7) Kolluk birimleri ve il sosyal hizmetler müdürlüklerince beş yıl içinde tüm araştırmalar sonucu bulunamayan çocuğun korunma veya tedbir kararı kaldırılmak üzere ilgili mahkemeye başvurulur. Bu süre içerisinde onsekiz yaşını tamamlayan çocuğun kaydı silinir. Ayrıca çocuğun ölümüne muhakkak nazarıyla bakılmasını icap ettirecek hallerde (Örneğin, kaybolması ve ölüsünün de bulunamaması halinde), durumun belgeleriyle birlikte gaiplik kararı almak üzere gereği için il muhakemat müdürlüğüne, bilgi için Genel Müdürlüğe bildirilir.

B-ZİYARETÇİLER

Çocukların kimler tarafından ziyaret edilebilecekleri ve ziyaretçilerin kimliklerinin belirlenmesi, ziyaretlerin kuruluş müdürlüğünce belirlenen kurallar içerisinde gerçekleştirilmesi ve ziyaretçi takip formlarının düzenli olarak doldurulması sağlanır. Çocuğun ziyaretçileri ile grup sorumluları veya sosyal servis görevlilerince görüşme yapılır. Ailenin/yakınlarının adresi ve genel durumuna ilişkin değişiklikler çocuğun yararına değerlendirilmek amacıyla kayda alınır.

Kuruluştan izinli verilen, izinsiz ayrılan çocuklar ve ziyaretçileri konularında ilgili yönetmelikler ve yukarıda belirtilen esaslar çerçevesinde iş ve işlemlerinin yürütülmesi hususunda bilgilerinizi ve gereğini önemle arz ederim.

F.Nurdan TORNACI
Genel Müdür V.